

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2005. gada 30. jūnijā *

Lieta C-28/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunal de grande instance de Paris* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2003. gada 5. decembrī un Tiesā reģistrēts 2004. gada 28. janvārī, tiesvedībā

Tod's SpA,

Tod's France SARL

pret

Heyraud SA,

piedaloties

Technisynthèse.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermans [*C. W. A. Timmermans*] (referents), tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], P. Kūris [*P. Kūris*] un Dž. Arestis [*G. Arestis*],

ģenerālvokāts F. Dž. Džeikobss [*F. G. Jacobs*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Tod's SpA* un *Tod's France SARL* vārdā — K. de Hāss [*C. de Haas*], *avocat*,

— *Heyraud SA* un *Technisynthese* vārdā — K. Menāžs [*C. Menage*], *avocat*,

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un A. Bodāra-Ermāna [*A. Bodard-Hermant*], pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā — I. Bragulja [*I. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz P. Džentili [*P. Gentili*], *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Kopienų Komisijas vārdā — K. Benksa [*K. Banks*], pārstāve,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerāladvokāta uzklauššanas, izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz EKL 12. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Tod's SpA* (turpmāk tekstā — "*Tod's*") un *Tod's France SARL* (turpmāk tekstā — "*Tod's France*"), kas ir prasītājas pamata

prāvā, un *Heyraud SA* (turpmāk tekstā — “*Heyraud*”), atbildētāju pamata prāvā, un *Technisynthèse*, personu, kas iestājusies lietā pamata prāvā, saistībā ar kurpju dizainu viltošanu.

Starptautiskais tiesiskais regulējums

- 3 2. panta 7. punktā Bernes Konvencijā par literatūras un mākslas darbu aizsardzību (Parīzes 1971. gada 24. jūlija akts), redakcijā pēc 1979. gada 28. septembra grozījumiem, (turpmāk tekstā — “Bernes Konvencija”) paredzēts:

“[...] Savienības [autoru tiesību uz viņu literatūras un mākslas darbiem aizsardzībai, turpmāk tekstā — “Savienība”] valstu likumdošanas akti var noteikt, cik lielā mērā attiecīgās valsts likumi piemērojami lietišķās mākslas darbiem un dizainparaugiem, kā arī var noteikt šādu lietišķās mākslas darbu un dizainparaugu aizsardzības nosacījumus. Attiecībā uz darbiem, kas valstī, kurā tie radīti, tiek aizsargāti vienīgi kā dizainparaugi, citās Savienības valstīs var pieprasīt tikai tādu speciālo aizsardzību, kāda paredzēta dizainparaugiem attiecīgajā valstī, bet, ja attiecīgajā valstī šāda speciāla aizsardzība nav paredzēta, šādi darbi tiek aizsargāti kā mākslas darbi.”

- 4 Atbilstoši Bernes Konvencijas 5. panta 1. punktam:

“Saskaņā ar šo konvenciju aizsargājamo darbu autori visās Savienības valstīs, izņemot valsti, kurā radīts darbs, bauda tādas pašas tiesības, kādas attiecīgi šo valstu

likumi patlaban piešķir vai turpmāk piešķirs saviem pilsoņiem, kā arī tiesības, ko piešķir īpaši šī konvencija.”

5 Bernes Konvencijas 5. panta 4. punktā noteikts:

“Par valsti, kurā radīts darbs, tiek uzskatīta:

- a) attiecībā uz darbiem, kas pirmoreiz publicēti kādā Savienības valstī — šī Savienības valsts; attiecībā uz darbiem, kas vienlaikus publicēti vairākās Savienības valstīs, kurās paredzēti dažādi aizsardzības termiņi — tā valsts, kuras likumdošanas akti paredz visīsāko aizsardzības termiņu;
- b) attiecībā uz darbiem, kas vienlaikus publicēti pie Savienības nepiederošā valstī un kādā Savienības valstī — šī Savienības valsts;
- c) attiecībā uz darbiem, kas nav publicēti, vai darbiem, kas pirmoreiz publicēti pie Savienības nepiederošā valstī un vienlaikus nav publicēti kādā Savienības valstī — tā Savienības valsts, kuras pilsonis ir autors, ar noteikumu, ka:

- i) attiecībā uz kinematogrāfiskiem darbiem, kuru radītājam ir pārstāvniecība vai pastāvīga dzīvesvieta kādā Savienības valstī, šī Savienības valsts uzskatāma par valsti, kurā radīts darbs;

- ii) attiecībā uz arhitektūras darbiem, kuri uzcelti kādā Savienības valstī, vai mākslas darbiem, kuri ir kādā Savienības valstī uzceltas ēkas vai citas būves daļa, attiecīgā Savienības valsts uzskatāma par valsti, kurā radīts darbs.”

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

- 6 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *Tod's* ir saskaņā ar Itālijas tiesībām dibināta sabiedrība, kura uzskata, ka tai pieder īpašumtiesības uz dizainu kurpēm, kuras izplata ar preču zīmēm *Tod's* un *Hogan*. *Tod's France* ir šo kurpju izplatītājs Francijā.

- 7 Uzzinot, ka *Heyraud* piedāvāja pārdot un pārdeva ar apzīmējumu “*Heyraud*” kurpju dizainus, kas kopēja vai jebkurā gadījumā atdarināja galvenos *Tod's* un *Hogan* dizainu elementus, *Tod's* 2000. gada 8. februārī vērsās pie tiesu izpildītāja. 2002. gada 13. februārī prasītājas pamata prāvā cēla prasību pret *Heyraud* iesniedzējtiesā. *Technisynthese* ir *Eram* grupas filiāle, kas iestājās lietā labprātīgi, atbalstot *Heyraud* prasījumus.

- 8 Pamata prāvas priekšmets ir prasība par kurpju dizainu preču zīmes *Tod's* un *Hogan* viltošanu, pret ko *Heyraud* iebilst, atsaucoties uz iebildumu par nepieņemamību, kas pamatota ar Bernes Konvencijas 2. panta 7. punktu. *Heyraud* uzskata, ka atbilstoši šai tiesību normai *Tod's* nevar Francijā pieprasīt autora tiesību aizsardzību uz dizainiem, kuri šajā ziņā netiek aizsargāti Itālijā.
- 9 *Tod's* iebilst, apgalvojot, ka minētās tiesību normas piemērošana ir diskriminācija EKL 12. panta izpratnē.
- 10 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Bernes Konvencijas 2. panta 7. punkta otrajā teikumā lietoto vārdu "var pieprasīt tikai" rezultāts ir nedot Savienības pilsoņiem, kas valstī, kurā radīts viņu darbs, bauda tikai aizsardzību attiecībā uz dizainparaugiem, iespēju atsaukties uz autora tiesībām Savienības valstīs, kurās noteikta visa veida aizsardzība.
- 11 Atbilstoši iesniedzējtiesas teiktajam, ja arī šķiet, ka šī tiesību norma nerada nekādu atšķirību autora tiesību īpašnieka pilsonības dēļ, tomēr tās piemērojamība saskaņā ar Kopienų tiesībām ir diskutējama, jo valsts, kurā radīts "publicēts" darbs, visbiežāk būs tā pati valsts, kuras pilsonība ir šī darba radītājam vai kurā ir viņa pastāvīgā dzīvesvieta, un ka valsts, kurā radīts "nepublicēts" darbs, atbilstoši minētās konvencijas 5. panta 4. punkta c) apakšpunktam būs valsts, kuras pilsonis ir autors.

- 12 Uzskatot, ka prāvas, kuru izskata iesniedzējtiesa, atrisināšana ir atkarīga no EKL 12. panta interpretācijas, *Tribunal de grande instance de Paris* (Parīzes Apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai EKL 12. pants [..], kurā ietverts vispārējais nediskriminācijas pilsonības dēļ princips, pieļauj, ka autora tiesības pieprasīt dalībvalstī autora tiesību aizsardzību, ko piešķir šis valsts tiesību akti, ir pakļautas atšķirībai atkarībā no tā, kurā valstī darbs radīts?”

Ievada apsvērumi

- 13 *Tod's* un *Tod's France* apšaubā iesniedzējtiesas jautājuma būtiskumu šajā lietā. Bernes Konvencijas 2. panta 7. punkta piemērošanas nosacījumi pamata prāvā nav izpildīti. Turklāt tās ir pārsteigtas par šo jautājumu, jo pastāv skaidra norāde no Francijas tiesu judikatūras, kuru tās tomēr apstrīd un atbilstoši kurai Bernes Konvencijas 2. panta 7. punkts nerada diskrimināciju.

- 14 Šajā sakarā jāatgādina, ka Tiesas kompetencē nav lemt par valsts tiesību normu piemērojamību vai, kā šajā lietā, par starptautisko tiesību normu piemērojamību, kas ir būtiskas pamata prāvas atrisināšanai. Tiesai, ievērojot kompetenču sadali starp Kopienu tiesām un valsts tiesām, ir jāņem vērā viss tiesiskais regulējums, par kuru ir uzdots iesniedzējtiesas lēmumā definētais prejudiciālais jautājums (šajā sakarā skat. 2001. gada 25. oktobra spriedumu lietā *C-475/99 Ambulanz Glöckner, Recueil*,

I-8089. lpp., 10. punkts, un 2003. gada 13. novembra spriedumu lietā C-153/02 *Neri*, *Recueil*, I-13555. lpp., 34. un 35. punkts).

- 15 Attiecībā uz iespējamām norādēm Francijas tiesu judikatūrā pietiek atgādināt, ka atbilstoši EKL 234. panta otrajai daļai jebkuras dalībvalsts tiesa var, ja tā uzskata, ka sprieduma pieņemšanai tai ir vajadzīgs nolēmums par interpretējamo jautājumu, lūgt Tiesai lemt par šo jautājumu (1982. gada 6. oktobra spriedums lietā 283/81 *Cilfit* u.c., *Recueil*, 3415. lpp., 6. punkts).

- 16 Turklāt, lai arī lielākā daļa apsvērumu, kas iesniegti Tiesai, attiecas, vismaz daļēji, arī uz Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 13. oktobra Direktīvu 98/71/EK par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (OV L 289, 28. lpp.), Tiesai nav nepieciešams lemt par šajā direktīvā ietvertu tiesību normu interpretāciju.

- 17 Jāatzīmē, ka iesniedzējtiesa jautā Tiesai tikai par EKL 12. panta interpretāciju. Turklāt, kā to pareizi uzsvērusi Eiropas Kopienu Komisija, pamata prāvā konstatētie fakti, kuri bija pamatā 2000. gada 8. februāra tiesu izpildītāja sastādītajam protokolam, notika, pirms bija beidzies dalībvalstīm noteiktais termiņš Direktīvas 98/71 transponēšanai, proti, 2001. gada 28. oktobrī.

Par prejudiciālo jautājumu

- 18 Jāatgādina, ka autora tiesības un blakustiesības, kuras, ņemot vērā to ietekmi uz preču un pakalpojumu apriti Kopienas ietvaros, ir ietvertas EK līguma piemērošanas

jomā, ir pakļaujamas vispārīgajam nediskriminācijas principam, kas noteikts EKL 12. panta pirmajā daļā (1993. gada 20. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-92/92 un C-326/92 *Phil Collins u.c., Recueil*, I-5145. lpp., 27. punkts, un 2002. gada 6. jūnija spriedums lietā C-360/00 *Ricordi, Recueil*, I-5089. lpp., 24. punkts).

19 Turklāt atbilstoši iedibinātajai judikatūrai noteikumi par vienlīdzīgu attieksmi starp pilsoņiem un tiem, kas nav pilsoņi, aizliedz ne tikai atklātu diskrimināciju pilsonības dēļ, bet arī jebkuru apslēptu diskrimināciju, kura, piemērojot citus atšķirības kritērijus, faktiski noved pie tāda paša rezultāta (skat. tostarp 1997. gada 23. janvāra spriedumu lietā C-29/95 *Pastors* un *Trans-Cap, Recueil*, I-285. lpp., 16. punkts, un 2002. gada 19. marta spriedumu lietā C-224/00 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-2965. lpp., 15. punkts).

20 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka, piemērojot dalībvalsts tiesībās Bernes Konvencijas 2. panta 7. punktu, rodas atšķirība, ņemot vērā valsti, kurā radīts darbs. Precīzāk, no šādas piemērošanas izriet, ka labvēlīga attieksme, proti, tiesības saņemt dubultu aizsardzību, kas, pirmkārt, balstās uz dizainparaugu tiesībām un, otrkārt, uz autora tiesībām, tiks atteikta darba autoriem, kuru darbs radīts valstī, kas ir dalībvalsts, kura šim darbam piešķir tikai aizsardzību, kas balstās uz dizainparaugu tiesībām. Savukārt minētā labvēlīgā attieksme tiek piešķirta darba autoriem, kuru darbs radīts pirmajā dalībvalstī.

21 Tādējādi jāizvērtē, vai, saglabājot atšķirību atkarībā no valsts, kurā radīts darbs, tāda tiesiskā regulējuma kā pamata prāvā piemērošana var radīt netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ šī sprieduma 19. punktā minētās judikatūras izpratnē.

- 22 *Heyraud un Technisynthèse*, kā arī Francijas valdība uzskata, ka tas tā nav. Francijas valdība it īpaši uzsver, ka, ņemot vērā [darbu] radītāju lietišķās mākslas nozarē un viņu tiesību pārņēmēju lielo mobilitāti, dizainparauga pirmā publicēšanas vieta ne vienmēr sakrītīs ar autora pilsonību un ka visbiežāk šāda sakritība nepastāvēs. No tā izriet, ka Bernes Konvencijas 2. panta 7. punkta piemērošana nav pilnībā vai lielā mērā nelabvēlīga citu dalībvalstu pilsoņiem, un tādējādi šī tiesību norma nerada netiešu diskrimināciju.
- 23 Šis arguments tomēr nav atbalstāms.
- 24 Nav noliedzama saiknes pastāvēšana starp valsti, kurā radīts darbs, Bernes Konvencijas izpratnē, no vienas puses, un šī darba autora pilsonību, no otras puses.
- 25 Attiecībā uz nepublicētiem darbiem šāda saikne nerada nekādas šaubas, jo tā ir tieši paredzēta Bernes Konvencijas 5. panta 4. punkta c) apakšpunktā.
- 26 Attiecībā uz publicētiem darbiem valsts, kurā radīts darbs, kā tas izriet no minētās konvencijas 5. panta 4. punkta a) apakšpunkta, būtībā ir valsts, kurā darbs publicēts pirmo reizi. Dalībvalstī pirmo reizi publicētie darbi būs tāda autora darbi, kas lielākoties ir šīs dalībvalsts pilsonis, kamēr citā dalībvalstī publicētie darbi pamatā būs tāda autora darbi, kas nav pirmās dalībvalsts pilsonis.

- 27 No tā izriet, ka tāda tiesiskā regulējuma kā pamata prāvā piemērošana var principā būt nelabvēlīga citu dalībvalstu pilsoņiem un tādējādi radīt netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ (šajā sakarā skat. 1995. gada 14. februāra spriedumu lietā C-279/93 *Schumacker, Recueil, I-225*. lpp., 28. un 29. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Pastoors un Trans-Cap*, 17. punkts).
- 28 Tomēr atbilstoši Tiesas judikatūrai šāds atzinums nav pietiekams, lai secinātu, ka attiecīgais tiesiskais regulējums nav saderīgs ar EKL 12. pantu. Papildus ir nepieciešams atzīt, ka šī tiesiskā regulējuma piemērošana nav attaisnojama ar objektīviem apstākļiem (šajā sakarā skat. 1994. gada 10. februāra spriedumu lietā C-398/92 *Mund & Fester, Recueil, I-467*. lpp., 16. un 17. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Pastoors un Trans-Cap*, 19. punkts).
- 29 Francijas valdība uzskata, ka Bernes Konvencijas 2. panta 7. punktu katrā ziņā attaisno leģitīms mērķis un ka šī tiesību norma ir atbilstoša un nepieciešama šī mērķa īstenošanai.
- 30 Francijas valdība norāda, ka Bernes Konvencijas mērķis ir aizsargāt literatūras un mākslas darbus un ka tās 2. panta 7. punkts, kā arī 5. panta 4. punkts paredz nosacījumus, kādos šos darbus aizsargā autora tiesības, balstoties uz objektīviem no likuma izrietošiem kritērijiem, kas piemērojami darba atzišanai [par literatūras vai mākslas darbu]. Atbilstoši Francijas valdības teiktajam, ja darbs nevar tikt atzīts par mākslas darbu valstī, kurā tas tika publicēts pirmo reizi, tas nevar kā tāds tikt aizsargāts Bernes Konvencijas līgumslēdzējvalstīs, jo šis darbs nav mākslas darbs. Tādējādi 2. panta 7. punkts attiecas nevis uz autora tiesību izmantošanas kārtību, bet gan uz likumu, kas piemērojams darba atzišanai par mākslas darbu un kas nosaka to, vai tas ir mākslas darbs.

- 31 Tomēr šie apsvērumi neļauj secināt, ka pastāv objektīvi apstākļi, kas varētu attaisnot tāda tiesiskā regulējuma kā pamata prāvā piemērošanu.
- 32 Kā tas izriet no Bernes Konvencijas 5. panta 1. punkta, šīs konvencijas mērķis nav noteikt likumu, kas piemērojams literatūras un mākslas darbu aizsardzībai, bet ar šo konvenciju pamatā tiek izveidota sistēma, kas nosaka, kā valstī regulēt ar šiem darbiem saistītās tiesības.
- 33 Minētās konvencijas 2. panta 7. punktā, kā to pareizi norāda Komisija, ir ietverts savstarpējības noteikums, atbilstoši kuram Savienības valsts piemēro valsts regulējumu, proti, dubulto aizsardzību, tikai tad, ja valsts, kurā radīts darbs, dara to pašu.
- 34 Jāatgādina, ka no iedibinātās judikatūras izriet, ka to pienākumu izpilde, kas dalībvalstīm uzlikti ar Līgumu vai atvasinātajām tiesībām, nav pakļaujami savstarpējības noteikumam (2003. gada 30. septembra spriedums lietā *C-405/01 Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española, Recueil*, I-10391. lpp., 61. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 Tā kā nav minēts neviens cits objektīvs iemesls, kas attaisnotu tādu tiesisko regulējumu kā pamata prāvā, šis tiesiskais regulējums ir uzskatāms par tādu, kas rada netiešu diskrimināciju pilsonības dēļ, ko aizliedz EKL 12. pants.

- 36 Tādējādi uz uzdoto jautājumu jāatbild šādi: EKL 12. pants, kurā ietverts vispārējais nediskriminācijas pilsonības dēļ princips, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka autora tiesības pieprasīt dalībvalstī autora tiesību aizsardzību, ko tam piešķir šis valsts tiesību akti, ir pakļautas atšķirībai atkarībā no valsts, kurā radīts darbs.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 37 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

EKL 12. pants, kurā ietverts vispārējais nediskriminācijas pilsonības dēļ princips, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj, ka autora tiesības pieprasīt dalībvalstī autora tiesību aizsardzību, ko tam piešķir šis valsts tiesību akti, ir pakļautas atšķirībai atkarībā no valsts, kurā radīts darbs.

[Paraksti]